

[Gudme.]

mer jo så igen ønsket om hurtigt at få dem anholdt og få dem sat i varetægtsarrest, således at der ikke sker en gentagelse af den kriminalitet, de har forøvet.

Det er om disse principper, der strides, og folketinget skal altså nu ved en påkrævet ændring af disse bestemmelser i retsplejeloven prøve at veje det ene imod det andet. Det bliver ikke nogen afgørelse uden publikum, måske nok i dag, men ude i den almindelige debat vil der være et publikum, og der vil være mange, der deltager i debatten. Det har vi allerede set. Den betænkning, som er afgivet, og som lovforslaget i alt væsentligt — jeg understreger: i alt væsentligt — bygger på, er jo blevet mødt med en modbetænkning, hvor man paragraf for paragraf fra en københavnsk advokat med bistand af studerende ved Københavns universitet udtrykkelig har taget afstand fra betænkningens forslag og taget afstand fra den praksis, der i dag gennemføres ved danske domstole med hensyn til varetægtsfængsling. Enkelte dele af dette lovforslag, som det er blevet nævnt allerede tidligere under debatten her, er blevet holdt frem i pressen som et udtryk for, at det, vi nu er ved at gøre, først og fremmest — der er jo altid i sådanne tilfælde en tilbøjelighed til at tage en lille detalje i et samlet lovforslag — er et godt skridt på vej i retning af at gøre Danmark til en politistat. Personlig synes jeg, det er en grov overdrivelse. Jeg skal komme tilbage til denne detalje om et øjeblik, men altså vi bliver iagttaget med vågne øjne, og derfor er der god grund til at være omhyggelige med de beslutninger, vi tager i denne sag.

Det, som har været den standende strid igennem mange år — i juridiske kredse først og fremmest, men vel også i kredse uden for juristernes — er spørgsmålet, om vi her i Danmark fængsler for meget, og om de fængslinger, vi beslutter, varer for længe. Justitsministeren har i sin tale ved fremsættelsen af forslaget taget sit standpunkt, og jeg kan følge dette standpunkt. I det store og hele mener jeg, vi kan konstatere, at vi ikke fængsler for meget i Danmark, men jeg mener på den anden side at kunne konstatere, at vore varetægtsfængslinger varer for længe. Derfor må hovedsigtet for mig at se, når nu loven skal laves om, være at op-

retholde de samme principper for varetægtsfængsling, som vi i dag møder i loven, naturligt modernisere dem og ændre dem i det omfang, hvor erfaringerne har vist, at de ikke er udformet tilfredsstillende, men først og fremmest sørge for at skabe en garanti for, at varetægtsfængslingerne ikke kommer til at vare så længe, som de hidtil har gjort.

Vi kan jo se noget materiale i betænkningen, der viser, at vi inden for den sidste gode menneskealder har haft en glidning til ca. en fordobling, eller godt og vel en fordobling er det vel i realiteten, af varetægts-tiden. Det må dels skyldes en u hensigtsmæssig behandling af sagerne hos domstolene, men nok i særlig grad, at vi i så høj grad har været tilbøjelige til at foretage mentalundersøgelser, og at mentalundersøgelser varer urimeligt længe.

Med hensyn til selve fængslingsbetingelserne, grundlaget for at fængsle, bør vi altså næppe ændre, og justitsministeren har da også holdt sig til betænkningen, der siger, at de grundlæggende principper for at varetægtsfængsle en sigtet eller mistænkt, det er risikoen for, at han vil flygte, risikoen for, at han vil gentage sin forbrydelse, eller risikoen for, at han vil ødelægge beviserne for denne forbrydelse. Men tillige også den i 1935 gennemførte og dengang meget omdiskuterede bestemmelse, hvor der måske ikke består nogen risiko for flugt eller gentagelse eller ødelæggelse af beviser, men hvor der alligevel er en almindelig folkestemning for, at denne mand, der har begået en grov forbrydelse, han skal være fængslet fra sin pågribelse, og indtil den endelige dom kan foreligge. Det var på grundlag af den såkaldte Fannerupsag, at man i sin tid i 1935 gennemførte denne særlige fængslingsgrund, den såkaldte retshåndhævelsesarrest. Jeg tror, at Danmark af 1976 til syvende og sidst ligner Danmark af 1935 så meget, at det er rigtigt, at vi stadig opretholder retshåndhævelsesarresten. Det vil være stødende mod den almindelige retsfølelse, hvis en mand, der har begået en grov forbrydelse, sættes på fri fod, selv om der foreligger fuld tilståelse, selv om der ikke er yderligere beviser, der skal sikres, og selv om der ikke er risiko for, at han skal fortsætte eller flygte. Man må kunne holde ham i varetægtsfængsel fra den dag, han er pågrebet, og indtil dommen i sagen.